

Ольга КОВАЛЬОВА

к.е.н., доцент

Сумський національний аграрний університет

СТАНОВЛЕННЯ ГАЛУЗІ ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Громадське харчування є особливою специфічною галуззю народного господарства. Якщо підприємства харчової промисловості виробляють продукти харчування, але не реалізують їх населенню, підприємства торгівлі забезпечують доставку, зберігання товарів та їх продаж, то підприємства громадського харчування виконують одразу три функції: виробляють обідню продукцію, кулінарні та кондитерські вироби; організують раціональне харчування людей, здійснюючи реалізацію вироблених цими підприємствами у власному виробництві продуктів харчування або перепродують продукти харчування, що придбані в інших підприємств.

В Україні індустрія громадського харчування знаходиться в процесі розвитку - зростає як кількість закладів, так і якість обслуговування. З кожним роком громадське харчування все більше впроваджується в побут широких мас населення, сприяє вирішенню багатьох соціально-економічних проблем; допомагає краще використовувати продовольчі ресурси країни, своєчасно надає населенню якісне харчування, що має вирішальне значення для збереження здоров'я, зростання продуктивності праці, підвищення якості навчання; дозволяє більш ефективно використовувати вільний час, що в наші дні є чимало важливим фактором для населення. Отже, ринок послуг ресторанного господарства характеризується зростанням кількості підприємств ресторанного господарства, тобто загостренням конкуренції [14].

Аналіз літературних джерел показав, що загальними напрямками для удосконалення господарської діяльності підприємств громадського харчування є такі:

- впровадження заходів маркетингових комунікацій для поліпшення конкурентної позиції підприємства на ринку;
- розробка цільової стратегії розвитку підприємства громадського харчування;
- впровадження корпоративної етики в закладах громадського харчування;
- впровадження сертифікації продукції, постійне вдосконалення якості продукції та виробничих засобів;
- щоденні поставки свіжої продукції у довірених постачальників;
- перевірка, навчання та перекваліфікація кадрів, ефективне управління персоналом та його мотивація, залучення на роботу кваліфікованих працівників;
- зменшення витрат на виробництво;
- збільшення інвестицій;
- орієнтація на новітні технології;
- покращення інформаційного забезпечення [1, 3].

Таким чином, сформовані пропозиції сприяють підвищенню господарської діяльності підприємств громадського харчування, які в свою чергу, повинні стати одним з чинників сталого розвитку сільських територій.

Окрім вказаних напрямків, відмітимо, що створення підприємств громадського харчування може стати одним із факторів, що забезпечують сталий розвиток сільських територій, вирішуючи не лише економічну функцію по отриманню прибутку самими підприємствами громадського харчування та сільськогосподарськими підприємствами, з якими встановленні коопераційні взаємозв'язки, а й соціальну функцію, забезпечуючи певну кількість робочих місць на селі.

Сьогодні, в умовах децентралізації, яка не оминула й аграрну політику, об'єднані територіальні громади на селі постали перед проблемою пошуку коштів для свого розвитку. Одним із заходів вирішення цієї проблеми є пошук інвесторів. Таким чином об'єднані територіальні громади повинні створити сприятливі умови для потенційних інвесторів у своїх селах. Такими інвесторами можуть стати і підприємці (як мешканці цих територій, так і ті, що прийдуть із міст), які будуть започатковувати справу громадського харчування на селі.

Такими сприятливими умовами для цих підприємців можуть бути такі:

- виділення земельних ділянок для будівництва закладів громадського харчування за пільговими ставками орендної плати;
- часткове звільнення підприємців від сплати податків до місцевих бюджетів, принаймні на період становлення підприємств громадського харчування на селі;
- сприяння розвитку коопераційних зв'язків з сільськогосподарськими підприємствами, що постачатимуть сировину для підприємств громадського харчування.

Відмітимо, що при відкритті закладів громадського харчування у селах може виникнути проблема із відвідувачами, оскільки сільські мешканці звикли харчуватися вдома. Однак, останні тенденції в Україні свідчать про зміну менталітету українців, які все більшою мірою, в силу своєї зайнятості, а також збільшення доступності послуг громадського харчування, починають звикати харчуватися поза домом. Це, звичайно, більшою мірою, стосується мешканців міст, але, навіть у сільській місцевості, для святкування ювілеїв, весіль та інших масових заходів, мешканці сіл сьогодні все частіше здійснюють у місцевих кафе чи їдальнях. Отже, потенціал розвитку закладів громадського харчування в селі існує.

Більше того, навіть в умовах кризи, спричиненої коронавірусом, населення країни відчувало незадоволеність через неможливість відвідування закладів ресторанного господарства.

Таким чином сучасні тенденції розвитку галузі громадського харчування показав, що існує великий потенціал її розвитку в Україні не лише у містах, а й у сільській місцевості. Причинами зміцнення цього потенціалу є ненасиченість вітчизняного ринку такими закладами; поступова зміна менталітету українців, які звикають харчуватися поза домом; збільшення доступності послуг громадського харчування; порівняно невеликі суми інвестицій у цю справу.

Поява підприємств громадського харчування в селі сприятиме наповненню місцевих бюджетів та створюватиме робочі місця. У випадку створення кооперативів із сільськогосподарськими підприємствами, то ще й сприятиме підвищенню ефективності їх діяльності, створюючи продукцію із більшим вмістом доданої вартості.

Таким чином, розвиток галузі громадського харчування, в тому числі й у сільській місцевості, стане одним із чинником забезпечення сталого розвитку сільських територій.

Список використаних джерел

1. Гінда М.І. Тенденції розвитку ресторанного господарства. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції "Актуальні проблеми економіки та управління в умовах системної кризи" (м. Львів, 29.11.2016 р.). Львів, 2016. Ч.1. С.301-306.

2. Савенко Ю.М. Основні тенденції ринку громадського харчування. Вісник КНУТД. 2014. №4. С.31-37.

3. Толоч Г.А., Лагута О.М. Шляхи підвищення ефективності вегетаріанських ресторанів. Молодий вчений. 2017 р. № 11 (51). С. 1330-1333.